

КЮСТЕНДИЛ

В Кюстендил живеят 78 919 души. В източната част на града се намира ромският квартал "Изток" с около 11000 жители. Тъй като е отдалечен от града, с течение на времето той се е превърнал в гето. Около 55% от хората там са на възраст до 25 години и само 4.6% са над 60 години. За този квартал, както и за повечето ромски квартали в страната, основни проблеми са безработицата, гладът, безпаричието и лошата инфраструктура - неасфалтирани улици, липса на водопровод, канализация и улично осветление.

Всеки иска да се снима с булката, Кюстендил, 2002

През 2002г е проведено проучване на здравното състояние на ромите в кв. "Изток", което показва, че най-честите заболявания са белогробните, като 3% от ромите са с хронично белогробно заболяване. Вторият голям здравен проблем са наркоманиците. Броят на наркоманиците в квартала е над 150 и бързо нараства. Някои искат да се лекуват, но в града няма програми, насочени към тях. Както в повечето ромски гета, и тук особено актуален е проблемът с инфекциозните болести, като най-чести са случаите на туберкулоза - 60, от които 14 деца; вирусни хепатити; дезинтерия, вирусен менингит;

марсилска треска и гр. Наг 1% от ромите в квартала са освидетелствани пред ТЕЛК и са получили съответна група инвалидност.

При ерлийските и кюстендилските роми вторият ден на Гергьовден е ромската задушница. На този ден ходят на гробищата и раздават печено агнешко месо и пита.

*Абитуриент-ски бал,
Кюстендил,
2002*

Бях един от най-добрите ученици

*(Марин , р. 1957 г., гр. Кюстендил,
средно образование – СПТУ)*

Роден съм на 18.07.1957 г. в гр. Кюстендил. Произхождам от работническо семейство. Завърших основното си образование в гр. Кюстендил и в трети клас ми се случи нещо много лошо, от което изпаднах в лека депресия.

Бях един от най-добрите ученици, много уважавах учителите, за мен, те бяха неземни хора. Стараех се да уча и да взимам участие във всички мероприятия на училището. Един ден дойде лошият час, реших да не

ходя на училище, докато татко и мама не ми купят платненки, защото ми трябваша за физическото възпитание. Класната ми ръководителка много ме обичаше и веднага ме потърси в къщи. Посрещнах я на дворната врата, където останахме да си бъбриме във връзка с моето отсъствие. Дядо си почиваше на сянка под огромната черница в двора, която вече не съществува. Когато вече се бяхме разбрали с моята любима учителка, че на следващия ден, ще бъда непременно на училище, тя посегна да ме погали по главичката, но без да иска бръкна в окото ми, и аз ревах, тя ме взе в прегръдките си, и отново започна, да ме гали и утешава, но всичко беше много късно. Дядо пристъпи към нас, и без да пита никого нищо, удари шамар на моята любима учителка. Аз млъкнах, вцепених се, и си рекох: "Край това е крайт", не можех да си представя, че моят дядо, най-добрия дядо, удари шамар на моята любима учителка, другарката Ирина Блажева. На другия ден, дойде и депресията от това, че трябваше да се местя в друга паралелка или друго училище, но аз казах, не, твърдо не - нито друго училище, нито друга паралелка, в противен случай, прекъсвам училище завинаги. Само доброто сърце и любовта на 2-жа Ирина Блажева към мен спаси детството ми, стреса и ученето, като ме ос-

Изпращане на абитуриент

тави в същата паралелка и училище. Разбира се, дя-до се извини многократно на госпожата, с която и сега се виждаме много често. След осми клас кандидатствах в София, бях приет и започнах да уча в СПТУ по ВИС "Никола Параунов". Не бях много силен ученик, тъй като отделях повече време за тренировки по вдигане на тежести. Завърших това училище със среден успех, но съм много благодарен, защото придобитите от там специалности ми по-

*Новогодишно
празнуване, 80-те,
Благоевград*

могнаха, да се реализирам в страната и в чужбина. След като завърших средното си образование, се ожених и веднага започнах работа в Обувен завод "Ильо Войвода" в гр. Кюстендил, от където започва, и трудовата ми дейност. На 14.08.1975 г. се случи с мен нещастен случай, трудова злополука, отрязвах четирите пръста на лявата си ръка, след което бях пенсиониран, а по-късно върнат на работа като шлосер по поддръжка, като трудоустроен, но не изкарах много дълго, след четири години и шест месеца напуснах работа, бях създам две деца, а парите никога не ми стигаха, и за това реших да търся късмета си в чужбина, за повече пари и професио-

нална реализация. Със съпругата ми сме женени, от 24.04.1974 г. тя е с основно образование, и се разбираме отлично, тя е пенсионер по болест.

През 1978 г. заминах на работа в ЧССР като шлосер, инструменталчик. За времето от 1978-1982 г. бях награждаван, два пъти с парични и един път с предметни награди. От 1982 г. - 1989 г. работих в областта на тежкото машиностроене, в СКТМ гр. Рагомир, като шлосер инструменталчик, в края на 1984 г. придобих Собствен качествен щемпел (С.К.Щ), също бях награждаван, няколко пъти, с парично предметни награди. Придобих втора специалност, като ел. заварчик. През месец юли, 1989 г. заминах на работа в Либия като монтажник в строителството, до 12.04.1992 г., след което си дадох сериозна почивка.

На 15.12.1994 г. заминах на работа в Израел, също като монтажник в строителството, вече като специалист и отговорник на обекта, с договор за осемнадесет месеца, акордна работа, приключихме с четири месеца предсрочно. Там също бях награждаван за огромен принос, за предсрочно завършване на обекта, който беше голям търговски център в гр. Явне.

Имам двама сина, първият ми син е завършил основното си образование в шесто основно училище гр. Кюстендил, той е женен и е безработен.

Вторият ми син е завършил петгодишна паралелка в Селскостопанския техникум гр. Кюстендил, той е женен и има син на шест години, той също е безработен.

Ромската култура датира от древни времена, слушал съм от баба ми да разказва за нейния дядо и баща, че са били търговци и заможни хора, в резултат на което са отгледали осем деца, включително и бабата, слушал съм, че са израсли не в охота, а в нормално, многолюдно семейство, т. е. хора които са били и са със стара култура, обичаи нрави, уважават и обичат всички празници и стриктно спазват и предават традициите.

В днешно време традициите и обичаите се променят с темпото на промените в живота на ромите, видимо, макар и с по-тромаво темпо, ромите се променят, изграждат се децата и все повече от децата гледат праволинейно към училищата.

Основният проблем сред ромското население е слабата грамотност, но всички заедно се надяваме, че тази бариера, с помощта на правителствените програми, ще бъде преодоляна.

И се сдобих с един прекрасен син

Георги, р. 1976 г., Кюстендил, средно образование.

Аз съм обикновен млад мъж на 26 г. Произлизам от семейство на занаятчии, принадлежа към етническа група роми. Роген съм в гр. Кюстендил и израснах тук в обособената ромска махала. Моето семейство е четиричленно. Имам един брат по-голям от мен, който е безработен, неженен. Родителите ми също са безработни. Майка ми по професия е фризьор, а баща ми е наследил занаята на своя баща (произвеждане на печки за гърва и възлища, кюнци и др.). След като завърших средното си образование в "Техникум по обществено хранене", постъпих в редовете на Българската армия. След уволнението си започнах работа като практикувах професията си. Не след дълго време се ожених, така и аз създадох семейство, и се сдобих с един прекрасен син. След една година бях съкратен. От моето детство са ми останали незабравими спомени, като конните набъгвания, празниците 6 - ти Май - Гергьовден, никога няма да забравя радостта в очите на всички деца, които пасяха агнетата, които по стара традиция се купуват за празника, радостта на всички възрастни, които се събираха фамилно, за да празнуват на 14-ти януари - Василица. Спомням си в навечерието на 13-ти срещу 14-ти всяка година, моята баба (която беше много ценна за мен, лека й пръст) събираше всички синове, снахи и внуци, за този празник тя приготвяше сарми, гъска, ошафи, баници и др. В ранната сутрин на 14-ти се събирахме група деца, ходехме на сурва, а в квартала идваха кукери от други градове (Петрич, Благоевград, Сандански и др.), като обикаляха от къща на къща, за да прогонят злите духове.

Моят дядо (Бог да го прости) беше много добър човек, работеше в консервна фабрика, но практикуваше и своят занаят, като основно произвеждаше печки за гърва и възлища, кюнци и други услуги за бита. Самият той произлиза от работническо семейство на "ковачи", което се състоеше от девет члена (пет братя и две сестри). През 1960 г. бе единственият ром, който имаше работилница в центъра на гр. Кюстендил.

Баба ми (също Бог да я прости) беше много добра жена, тя обичаше всички внуци, но над мен най-много трепереше. Работеше в складовата тютюнева база, спомням си как ми разказваше, че беше награждана няколко пъти, като най-добра работничка - ударник. От разказите на моята баба знам, че с моя дядо са преминали през много трудности, докато успеят да си построят къща в центъра на новия квартал, където по-късно израснаха и моите чичовци. Баба ми и дядо ми имат четирима сина, от които и шест внука.

От четири години насам аз и моята съпруга сме безработни. Знам че безработицата е проблем на всички граждани в цяла България, но не знам защо е тази дискриминация спрямо ромите. Та нали и ние РОМИТЕ сме с българско гражданство, нали уж имаме еднакви права.

Ще ти разкажа един от моите случаи. Един ден чух по местната кабелна телевизия, че фирма търси да назначи бодигарг. На другия ден се отзовах на посочения адрес. След разговор с шефа на фирмата, той ме одобри, каза че отговарям на критериите за бодигарг, след което ме изпрати при секретарката да оправим документите за назначаването ми. След като отидох при секретарката, дойде моментът да дам адресната си регистрация. Написах адреса си и тя, като видя кв. "Изток" /циганската махала - никога не съм криел че съм циганин и никога няма да го крия - напротив, гордея се с това, че съм РОМ/, секретарката скочи от стола.

- Шефът ми забрани да назначавам цигани - отговори тя, отвори вратата и ми пожела лек ден.

След което отидох пак при шефа, обясних му как стоят нещата, но и неговият отговор беше категоричен.

В Лом, както и във всеки ромски квартал в България, богатите и бедни къщи са заедно, 2002

- Съжалявам, но цигани не приемаме.

Единственото нещо, за което съжалявам в момента, е, че не можах да продължа образованието си в някой ВУЗ. Въпреки че имах желание, няха финансовата възможност. Но пък кой знае, може да излезе скоро и моят късмет. За разлика от преди, сега има много Фондации, Сдружения, които подпомагат ромски студенти.

Това беше моята история накратко. Но в крайна сметка е така, ние ромите ще носим ореста си.